

APĒLĀCIJAS PADOME

=====
Pasta adrese: Adrese: Tālruni: Fakss:
a/k 824, Rīga LV-1010 Citadeles iela 7 (70), Rīga 7 027 190, 7 027 140 371 7 027 208
=====

Apelācijas lietas šifrs:
ApP/99/ M-97-1976

Lēmums

Rīga

1999. gada 19. martā

Apelācijas padome:

ApP sēdes priekšsēdētājs - J. Ancītis,
ApP sēdes locekļi - S. Drozdovska, N. Vedernikovs,
ApP sekretāre - S. Drozdovska,

1999. gada 5. februārī izskatīja apelācijas iesniegumu, kuru patentpilnvarotais G. Rotbergs saskaņā ar Likuma par preču zīmēm (LPZ) 7. panta ceturto daļu 09.10.1998 iesniedzis pieteicēja - Latvijas kopdarbības Centrālās savienības TURĪBA vārdā pret LR Patentu valdes (LPV) 1998. gada 17. augusta lēmumu par preču zīmes **GOTIŅA** (pieteik. Nr. M-97-1976; pieteik. datums - 04.11.1997; 30. klases preces - 'konfektes, konditorejas izstrādājumi') reģistrāciju attiecībā uz ierobežotu preču sarakstu - 'konditorejas izstrādājumi (izņemot konfektes)'.

Apelācijas iesniedzējs nepiekrīt LPV lēmuma pamatojumiem un lūdz ekspertīzes lēmumu pārskatīt un preču zīmi **GOTIŅA** reģistrēt visam pieteiktajam preču sarakstam.

ApP sēdē piedalījās pieteicēja Latvijas kopdarbības Centrālās savienības (LKCS) TURĪBA pārstāvis - patentpilnvarotais G. Rotbergs un LPV pārstāve - Preču zīmju un dizainparaugu nodaļas eksperte M. Kāpostīņa, kas veikusi minētā pieteikuma ekspertīzi.

I. Izskatot apelācijas iesniegumu, Apelācijas Padome **konstatēja**:

1. LPV lēmums preču zīmi **GOTIŅA** (pieteik. Nr. M-97-1976) reģistrēt attiecībā uz ierobežotu preču sarakstu (proti, atteikt zīmes reģistrāciju attiecībā uz konfektēm), kas pieņemts ar atsauci uz LPZ 2. panta pirmās daļas 1., 5., 6. un 7. punkta noteikumiem, balstās uz slēdziena, ka pieteiktajam vārdiskajam apzīmējumam attiecībā uz konfektēm trūkst atšķirīguma, jo tas ir apzīmējums, kuru izmanto noteiktu preču identificēšanai, aprakstīšanai vai nosaukšanai, un to var uztvert kā konfekšu veida nosaukumu, kā arī tas ir maldinošs uz konfektēm, kuras nav noteikta veida piena konfektes.

2. Šo viedokli paskaidro LPV lēmumā ietvertā pieteiktā apzīmējuma analīze, kā arī LPV pārstāves mutvārdu paskaidrojumi ApP sēdē:

2.1. pieteiktais vārdiskais apzīmējums 'GOTIŅA' ir aprakstošs uz konfektēm, proti, tas atkārtu apzīmējumu, kurš tiek lietots noteiktu preču identificēšanai, aprakstīšanai vai nosaukšanai: šis apzīmējums ir atrodams dažādos izziņu krājumos (*Business Baltijā, Preču un pakalpojumu katalogs, 1997/98; KOMPASS, LATVIA, 1997/98; Pārtikas produktu preczinība; R., 'Zvaigzne', 1987 u.c.*) kā dažādu ražotāju piedāvātās preces nosaukums;

2.2. vārdiskais apzīmējums 'GOTIŅA' var tikt uztverts kā konkrēta konfekšu veida nosaukums, proti, 'GOTIŅA' ir specifiskas piena konfektes, kuras tiek ražotas no iebiezināta piena (piena sirupa) ar cukuru. Konfektes 'GOTIŅA' bija pazīstamas Latvijā jau bijušās PSRS laikā kā dažādu ražotāju noteikta veida piena konfekšu izstrādājums. Daļa no šiem ražotājiem bija saistīti ar LPSR patērētāju

kooperāciju, bet daļai nebija šādas saistības. Kolhozi Barkavā, Lēdurgā arī ražojuši 'Gotiņas'. No tā izriet, ka jau bijušās PSRS laikā Latvijā vārdiskais apzīmējums 'GOTIŅA' nesaistījās ar kādu konkrētu ražotāju, bet tika uzverts kā noteikta konfekšu veida nosaukums;

2.3. pieteicēja argumentiem, ka LKCS TURĪBA kā bijušās LPSR Patērētāju biedrību savienības tiesību pārņēmēja ir arī apzīmējuma 'GOTIŅA' īpašumtiesību pārņēmēja, var pretstatīt faktu, ka pašlaik Latvijā konfektes 'GOTIŅA' ražo ne tikai TURĪBAS pakļautībā esošie 5 uzņēmumi, bet arī citas firmas, piemēram, RAŽOTĀJS no Lizuma (kopš 1959. gada), A/S Rēzeknes Piena konservu kombināts, SIA JĒKABPILS KONSERVI, Jūrmalas Starprajonu kooperatīvā biedrība, apvienība 'RĪGAS ALUS', firma NARŪTA Dagdā u.c. (pieteikuma lietai pievienoti šīs produkcijas iesaiņojuma paraugi un attiecīgi preses materiāli). Visi minētie konfekšu ražotāji saimnieciskajā apritē piedāvā un reklamē savu produkciju ne kā piena konfektes, bet gan tieši kā konfektes 'GOTIŅA'. Pat visiem zināmā firma 'LAIMA' bija pieteikusi reģistrācijai zīmi **GOTIŅA**, bet šis pieteikums vēlāk atsaukts. Presē minēti aptaujas dati par to, ka 49% to patērētāju, kas pērk nešokolādes konfektes, labprāt izvēlas 'Gotiņas'. Tas liecina, ka izņēmuma tiesības uz apzīmējumu 'GOTIŅA' nevar piešķirt vienai atsevišķai personai, jo šis apzīmējums ir nepieciešams arī citiem ražotājiem savu preču apzīmēšanai;

2.4. no iepriekšminētā izriet, ka vārdiskais apzīmējums 'GOTIŅA' patērētāju apziņā ir kļuvis ļoti tuvs sugasvārdam attiecībā uz konkrētu piena konfekšu izstrādājuma veidu, proti, apzīmējumu 'GOTIŅA' var uzskatīt par sinonīmu piena konfektēm, kuras pagatavo no iebiezināta piena vai piena sīrupa ar cukuru;

2.5. ņemot vērā minēto, pieteiktajam vārdiskajam apzīmējumam 'GOTIŅA' nepiemīt galvenā preču zīmei nepieciešamā īpašība - spēja identificēt viena uzņēmuma preces un atšķirt tās no citu uzņēmumu precēm; - patērētāji iepirkoties nevar noteikt ražotāju, redzot tikai vārdisko apzīmējumu 'GOTIŅA', viņi tikai zina, ka ar šo nosaukumu tiek piedāvātas noteikta veida piena konfektes, nevis šokolādes vai marmelādes konfektes u.tml.;

2.6. pieteiktais vārdiskais apzīmējums 'GOTIŅA' vērtējams arī kā maldinošs attiecībā uz tām konfektēm, kuras nav izgatavotas no iebiezināta piena vai piena sīrupa ar cukuru;

2.7. tādējādi pieteiktais apzīmējums ir reģistrējams tikai uz šādām 30. klases precēm - konditorejas izstrādājumi, izņemot konfektes.

3. Apelācijas iesniedzēja pārstāvis apelācijas iesniegumā, pieteikuma papildmateriālos un paskaidrojumos sēdes gaitā pamato nepieņemšanu LPV lēmumam par preču zīmes **GOTIŅA** reģistrāciju attiecībā uz ierobežotu preču sarakstu šādi:

3.1. Latvijas patērētājiem vārdiskais apzīmējums 'GOTIŅA' ir viegli izprotams kā govju vai gotiņas attēlojuma asociatīvais priekšstats; Latvijas tirgū pašlaik ir Lietuvas izcelsmes konfektes ar to etiķetēs dominējošiem govju vai gotiņas attēlojumiem; tādās tirgū konfliktējošās zīmes vietējie patērētāji parasti uztver kā Latvijā populārās zīmes sajaukšanu izraisīt spējīgus atveidojumus, imitācijas vai tulkojumus (pievienotas Lietuvas ražojuma konfekšu noformējuma paraugu kopijas ar secinājumu, ka TURĪBAS preces patērētāji atšķir ne tikai pēc apzīmējuma vārdiskā satura, bet arī, ņemot vērā uzkrāto pieredzi - pielikums 1.1); tas liecina, ka ekspertīzes apgalvojums, ka vārdiskais apzīmējums 'GOTIŅA' pats par sevi ir aprakstošs uz konfektēm un ka tas atkārti apzīmējumu, kas tiek lietots preču identificēšanai, aprakstīšanai vai nosaukšanai (LPZ 2. panta pirmās daļas 5. punkts), ir nepamatots;

3.2. kontekstā ar vārdnīcās (*Latviešu literārās valodas vārdnīcā, Milēnbaha un Endzelīna Latviešu valodas vārdnīcā*) doto vārda 'GOTIŅA' skaidrojumu, uz pieteiktā preču saraksta fona, ir pilnīgi neloģiski, ja šo apzīmējumu uzskata par aprakstošu precēm, kas nav liellopu gaļa, ādas u.tml.; šāds LPV lēmuma konstatējums provocē valodas izkropojumus (piemēram, 'konfekšu govjs');

3.3. LKCS TURĪBA asociētie Latvijas kooperatīvie uzņēmumi dažādos periodos ir piedāvājuši un reklamējuši attiecīgās preces ar dažādiem produkcijas nosaukumiem vai apzīmējumiem, piemēram, 'KRĒJUMA KONFEKTES', 'PIENA KONFEKTES', konfektes 'GOTIŅA', 'PIENA KONFEKTES GOTIŅA' u.c.; oficiālajās statistiskajās atskaitēs izmantots ailes apzīmējums 'мягкие конфеты', proti, 'mīkstās konfektes'; pirmskara konkurences apstākļos, kā arī vēlāk piena konfektes apzīmētas arī ar

nosaukumiem 'Pērlīte', 'Laimīte', 'Pārslīņa', 'Riekstiņš'; uz šī fona apzīmējums 'GOTIŅA' (paralēli arī krievu valodā - 'KOROVKA') patērētāju uztverē jau ilgu laiku ir kalpojis par stabilas saiknes apliecinātāju ar noteiktu ražotāju apvienību - Latvijas kopdarbības uzņēmumiem un ieguvis visplašāko atpazīstamību, kāda atbilst LR vispārzināmāi preču zīmei; šā nosaukuma pazīstamību pamato arī patērētāju biedrību uzņēmumu reģionālais izvietojums (pievienoti patērētāju biedrību uzņēmumu un Rīgas piena kombināta konfekšu etiķešu materiāli un Latvijas PSR Patērētāju biedrību savienības rūpnieciskās darbības pārskats par 1968. gadu);

3.4. pārtikas produktu prečzinībā nepazīst izstrādājumu veidu 'GOTIŅA'; neglazētās vienkārtas konfektes iedala pomādes, piena, marcipāna un riekstu konfektes; piena konfektes gatavo no piena sirupa, un tās izgatavo ar dažādiem nosaukumiem atkarībā no piedevām (pievienoti 1971. un 1942. gada pārtikas produktu prečzinības mācību grāmatu materiāli un materiāli no *Latviešu konversācijas vārdnīcas*, R., A. Gulbja apgādībā, 1933), tātad 'GOTIŅA' nav konfekšu veida nosaukums; ekspertīzes kļūdainais konstatējums radies loģiska pārpratuma dēļ, mēģinot konkrētu, šaurāka jēguma nosaukumu izmantot cita, plašāka jēguma nosaukuma, proti, 'piena konfektes' identificēšanai;

3.5. tādējādi ir nepamatots ekspertīzes slēdziens par to, ka vārdiskais apzīmējums 'GOTIŅA' patērētāju apziņā kļuvis tuvs sugasvārdam attiecībā uz konkrētu piena konfekšu izstrādājumu veidu un ka apzīmējumu 'GOTIŅA' varot uzskatīt par sinonīmu piena konfektes, kuras gatavo no iebiezināta piena (piena sirupa) ar cukuru; šā vārda šāda jauna pārnestā nozīme valodnieciski līdz šim nav normatīvi dokumentēta; pieteiktā apzīmējuma aizsardzības atteikumu uz konfektes nevar pamatot uz LPZ 2. panta pirmās daļas 5. punkta pamata, jo dažādos uzziņu krājumos minētās konfektes 'GOTIŅA' ir tieši TURĪBAS uzņēmumu Latvijā vispārzināmā produkcija; ja šis nosaukums izmantots arī ārpus TURĪBAS uzņēmumiem, tas izskaidrojams ar padomju periodā pieņemto 'pirmrindas uzņēmumu pieredzes' pārņemšanas praksi; visi lietotie materiāli parāda, ka TURĪBAS 'GOTIŅA' prevalē tirgū; arī ekspertīzes pieminētais Jūrmalas starprajonu zvejnieku patērētāju biedrības uzņēmums ir bijušais TURĪBAS uzņēmums (pievienota kopija no LKCS TURĪBA biedru pilnvaroto pārstāvju sapulces 05.09.1997 lēmuma);

3.6. LPV lēmums uz apzīmējumu 'GOTIŅA' subjektīvi attiecinājis LPZ 2. panta pirmās daļas 6. punkta noteikumus, kas attiecas uz preču veidu apzīmējumiem; iespējams, ka ekspertīze šeit nepamatoti piemērojusi presē publicētā, vēl spēkā neesošā likumprojekta 'Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm' 6. panta pirmās daļas 3. punkta nosacījumu: ".. lai apzīmētu attiecīgo preču .. veidu", kurš atšķiras no spēkā esošās normas ".. raksturo tikai .. preču .. veidu" (LPZ 2. panta pirmās daļas 6. punkts); ekspertīzes novērtējumā izmantota šā noteikuma sagrozīta, atvasināta interpretācija: ".. var tikt uztverts vienīgi kā konkrēts konfekšu veida nosaukums"; ekspertīzes lēmumā šāda rakstura apgalvojums pēc būtības atkārtojas vairākkārt un neprecīzi, tādējādi izraisot likumā neparedzētu papildierobežojumu piemērošanu pieteiktajam apzīmējumam (pievienota LPV lēmuma izteikumu un motivācijas analīze, to salīdzinājums ar normatīvo avotu tekstiem - *Papildargumenti apelācijai*)

3.7. ekspertīzes apgalvojums, ka pieteiktajam apzīmējumam nepiemīt galvenā preču zīmei nepieciešamā īpašība - spēja identificēt viena uzņēmuma preces un atšķirt tās no citu uzņēmumu precēm, ir nepamatots, jo tam nepieciešamo īpašību - atšķirīgumu - zīme 'GOTIŅA' ir ieguvusi ilgstošas lietošanas rezultātā; tāpēc ekspertīzes lēmums par pieteiktās zīmes reģistrāciju ierobežotam preču sarakstam ir pretlikumīgs LPZ 2. panta ceturtās daļas izpratnē, jo pieteiktā zīme pirms iesniegšanas reģistrācijai ir lietota saistībā ar precēm, proti, ar Latvijas kooperācijas uzņēmumos ražotajām konfektes, vairāk kā piecus gadus un ir pazīstama patērētājiem, kuriem tā adresēta; šo faktu apliecina arī ekspertīzes 06.05.1998 pieprasījumā izdarītais konstatējums, proti, ka "pieteiktais apzīmējums .. atkārto dažādos izziņu krājumos uzrādīto vispārzināmo krējuma konfekšu nosaukumu 'GOTIŅA' "; tātad pieteiktā apzīmējuma 'GOTIŅA' atteikumu nevar pamatot uz LPZ 2. panta pirmās daļas 1. punkta pamata;

3.8. no iesniegtajiem materiāliem redzams, ka LKCS Skrīveru pārtikas kombinātā konfekšu 'GOTIŅA' ražošana uzsākta 1957. gada janvārī (pievienoti arhīva materiāli: Latvijas PSR Patērētāju biedrību savienības valdes 1956. gada 17. oktobra lēmums Nr. 825, Ogres rajona Patērētāju biedrību savienības valdes 1957. gada februāra vēstule Latvijas PBS ražošanas daļai, Ogres RPBS Rūpkombināta saimnieciskās darbības plāns 1958. gadam, Pagaidu izstrādes normas Ogres RPBS

Rūpkombināta plaša patēriņa preču cehā, piena konfekšu nodaļā u.c.); cita starpā no šiem materiāliem var secināt, ka par konfekšiem 'GOTIŅA' tur runāts nevis kā par konfekšu veidu, bet gan par konfekšu izgatavošanas veidu ("piena konfekšu 'GOTIŅA' masas sagatavošana"), bet ekspertīzes lēmums subjektīvi jauc šos terminus; patērētāju kooperācijas ražojumu, tai skaitā konfekšu 'GOTIŅA', popularitāti ilgu gadu praksē veicinājuši šai sistēmā strādājošie prečziņi, kurus sagatavoja bij. Rīgas kooperatīvais tehnikums (pievienoti arhīva materiāli un vēsturisks pārskats par minētā tehnikuma darbību - *Papildargumenti apelācijai*);

3.8. ekspertīzes pieņēmums, it kā pieteiktais apzīmējums esot vērtējams arī kā maldinošs (LPZ 2. panta pirmās daļas 7. punkts) attiecībā uz konfekšiem, kuras nav izgatavotas no iebiezināta piena (piena sirupa) ar cukuru, nav motivēts ar droši konstatējamiem apstākļiem, piemēram, ar jebkādu citu uz reģistrējamās zīmes pieteikuma brīdi pārliecinoši pierādītu pretstatītas zīmes ar plašāku pazīstamību preču sarakstu;

3.9. ekspertīzes apsvērumi, ka izskatāmais apzīmējums nav monopolizējams vienam īpašniekam, nav pamatots ar atsaucēm uz konkrētiem likuma noteikumiem;

3.10. LPV 17.08.1998 lēmums, vērtējot kopumā, ir vērsts uz Latvijas kopdarbības Centrālajai savienībai TURĪBA jau vairāk nekā sešdesmit gadus likumīgi piederošā rūpnieciskā īpašuma objekta piespiedu atsavināšanu un Latvijā vispārzināmā apzīmējuma 'GOTIŅA' nepamatotu pasludināšanu par sugasvārdu, līdz ar to radot Latvijas konfekšu tirgū konkurējošajai ārvalstu firmu produkcijai, piemēram, minētajām Lietuvas konfekšiem, likumdošanā neparedzētas priekšrocības; LKCS TURĪBA produkcijai jau ilgstoši ir liela nozīmība un laba slava Latvijā un ārpus tās, un šīs firmas produkcijas apzīmējumam 'GOTIŅA' liedzot pilnu aizsardzību (bija paredzēta arī šīs preču zīmes starptautiskā reģistrācija), tiek arī ierobežota Latvijas eksporta attīstība; pasvītrojot LKCS TURĪBA nozīmi Latvijas tautsaimniecībā un augsto sabiedrisko prestižu, apelācijas iesniedzējs atsaucas uz publikācijām presē un uz pievienoto Centrālās savienības TURĪBA darbības pārskatu par 1938. gadu, kurā minētas vairāk nekā 400 patērētāju biedrību, piensaimnieku savienību un citu organizāciju;

3.11. ekspertīze nav rūpīgi izvērtējusi ekspertīzes gaitā pieteicēja iesniegtos materiālus, - kas tajos uzskatāms par neargumentētu un kāpēc;

3.12. arī salīdzinājumā ar citām apelācijas lietām, kur piemēroti LPZ 2. panta pirmās daļas 1. un 5. punkta noteikumi, piemēram, attiecībā uz preču zīmēm **BUTTER BLEND, DAN CAKE un RAGU'**, var konstatēt, ka šai lietā izskatāmajam apzīmējumam ir citādas dabas raksturs, kas nav aprakstošs.

4. Atbildot uz jautājumiem ApP sēdes gaitā, apelācijas iesniedzēja pārstāvis vēlreiz pasvītro, ka apzīmējums 'GOTIŅA' viņa iesniegtajos arhīva materiālos ticis izmantots konfekšu izgatavošanas veida apzīmēšanai, nevis konfekšu veida apzīmēšanai, un ka apelācijas iesniedzējs uzskata šo apzīmējumu par Latvijā vispārzināmu preču zīmi, kas pieder Latvijas kopdarbības Centrālajai savienībai TURĪBA.

5. Pamatojoties uz iepriekšminētajiem argumentiem, apelācijas iesniedzējs lūdz ApP atcelt LPV lēmumu par zīmes **GOTIŅA** (pateik. Nr. M-97-1976) reģistrāciju Latvijā ar ierobežotu preču sarakstu un atzīt šo zīmi par reģistrējamu attiecībā uz visu pieteikto preču sarakstu, proti, 30. kl. - konditorejas izstrādājumi, tai skaitā konfektes.

II. Apelācijas iesnieguma izskatīšanas rezultātā Apelācijas padome nāca pie šādiem slēdzieniem:

1. Izskatāmās apelācijas lietas apstākļu sakarā ApP pirmkārt atzīmē vispārzināmo faktu, ka gadījumos, kad kāds apzīmējums (preču zīme) tiek plaši lietots un kļūst populārs, un it īpaši, ja šādu apzīmējumu lieto paralēli preču veida apzīmējumam vai tā vietā, pastāv liels risks, ka patērētāji pārstāj to asociēt ar noteiktu īpašnieku un sāk uztvert kā preču veida apzīmējumu. Šāda tipa apzīmējumi, pat tad, ja tie kādā periodā savas popularitātes dēļ, iespējams, atbilst vispārzināmas preču zīmes kritērijiem, var pazaudēt savu distinktīvo (atšķirtspējīgo) raksturu un kļūt par izstrādājumu veida

apzīmējumu, citiem vārdiem, iegūt sugasvārda raksturu. Šādos gadījumos, kā zināms, liela nozīme ir tam, vai šādu apzīmējumu savām precēm lieto viens īpašnieks vai vairāki vienlaikus.

2. ApP uzskata, ka LPV lēmums attiecībā uz preču zīmes **GOTIŅA** (pieteik. Nr. M-97-1976) reģistrāciju attiecībā uz ierobežotu preču sarakstu, tā motivējumi un atsauces uz LPZ 2. panta pirmās daļas 1., 5. un 6. punkta noteikumiem atzīstamas par pārliecinošām.

2.1. ApP atzīst, ka lietas materiāli apstiprina subjektīvo priekšstatu par to, ka apzīmējumu 'GOTIŅA' lieto noteiktu preču identificēšanai, to nosaukšanai (LPZ 2. panta pirmās daļas 5. punkts). Daudzi uzņēmumi vienlaikus, neatkarīgi no to piederības vai pakļautības, un bez LKCS TURĪBA uzņēmumiem arī, piemēram, A/S RĪGAS ALUS, A/S NARŪTA, firma VAJAR, A/S Rēzeknes piena konservu kombināts un SIA JĒKABPILS KONSERVI izmanto šādu nosaukumu piena konfekšu marķēšanai. Daudzi lietas materiāli, arī apelācijas iesniedzēja materiāli, liecina, ka šo apzīmējumu izmanto, lai apzīmētu noteikta veida izstrādājumu - konfekti, kuru izgatavo no piena sīrupa ar cukuru. Dažkārt šim vārdam blakus tiek lietots paskaidrojums 'piena konfekte', bet tuvākai raksturošanai - arī kāds specifisks papildelements, piemēram, 'ar riekstiem', 'ar rozīnēm' u.tml.. Konfekšu etiķešu grafiskā noformējuma detaļas atšķiras, tomēr gandrīz vienmēr zīmējuma centrālais elements ir stilizēts govs vai govs galvas attēls, kas pastiprina vārdiskās daļas uztveri. Var konstatēt, ka minēto vārdisko elementu lieto dažādās valodās un līdz ar paskaidrojošiem tekstiem konsekventi tulko, piemēram, 'GOTIŅA ar magoņu sēklām' - 'KARVUTĒ su aguonomis' - 'КОРОВКА с маком' (firmas VAJAR etiķete). Līdzīgi arī Lietuvā ražotās konfektes, uz kurām norāda apelācijas iesniedzējs, ir apzīmētas ar govs galvas attēlu un vārdu 'KARVUTĒ'.

ApP šai sakarā neapstrīd apelācijas iesniedzēja apgalvojumu, ka tieši LKCS TURĪBA uzņēmumos ražotās 'Gotiņas' Latvijas tirgū ir pārsvarā, bet uzskata, ka šaubām, vai patērētāji šo apzīmējumu uztver kā preču zīmi, un pie tam kā noteikta īpašnieka - LKCS TURĪBA - preču zīmi, ir nopietns pamats. Šai sakarā ApP kritiski vērtē apelācijas iesniedzēja apsvērumus par to, ka izskatāmais apzīmējums jāuzskata par vispārzināmu preču zīmi, jo lai to varētu atzīt, apzīmējumam saskaņā ar LPZ 2. panta pirmās daļas 10. punkta un Parīzes konvencijas 6.bis panta noteikumu izpratni jābūt zīmei, kas arī patērētāju uztverē pieder noteiktai personai.

2.2. Lietas materiāli parāda, ka apzīmējumu 'GOTIŅA' izmanto ne tikai konditorejas firmas uz attiecīgo konfekšu etiķetēm, bet tas parādās arī padomju perioda normatīvi tehniskajā dokumentācijā un citos izziņu avotos, piemēram, *КОНФЕТЫ, Общие технические условия, ГОСТ 4570-73* (šai gadījumā krievu tulkojumā - 'Коровка'), bez norādes uz konkrētu ražotāju. Apelācijas iesniedzēja materiālos, kas attiecas uz Ogres RPBS Rūpkombināta un tā Skrīveru piena konfekšu ceha izveidošanu 1956.-1957. g. mijā, apzīmējums 'GOTIŅA' ('Коровка') minēts vienkopus, vienā uzskaitījumā ar dažādu šajā kombinātā apgūstamo pārtikas preču veidu nosaukumiem (augļu-ogu ievārījums un džems, desu izstrādājumi, vafeļu izstrādājumi u.tml.) tādā aspektā, kas liecina nevis par izstrādājuma jaunradītu tēlainu nosaukumu (preču zīmi), bet gan par specifisku izstrādājuma veidu: *"..по выработке .. молочных конфет 'Коровка' .."* (*Latvijas PSR Patērētāju biedrību savienības valdes 1956. gada 17. oktobra lēmums Nr. 825*). Vārda 'Коровка' lietojums minētajā dokumentā zīmīgs arī ar to, ka runā par noteikta veida produkcijas ražošanas apgūšanu jaunizveidojamā ražotnē. Tātad jāpieņem, ka gan šā dokumenta izdevējiem, gan personām, uz kurām lēmums attiecas, neraugoties uz to, ka nav minēta receptūra un nav dotas nekādas norādes uz tehnoloģiju, ir pilnīgi skaidrs, kāda veida konfekšu ražošana cehā jāapgūst. Te dots nosaukums, par kuru nav šaubu, ka ar to saprātis noteikta veida konfektes. No tā var arī secināt, ka neatbilst patiesībai apelācijas iesniedzēja pārstāvja pieņēmums, kas izteikts pavaddokumentā ('Informācija par piena konfekšu 'GOTIŅA' ražošanas uzsākšanu Latvijā'; 1998. g. 8. jūnijā), proti, ka no pievienotajiem dokumentiem "redzams, kad, kur un kā Latvijā tika uzsākta piena konfekšu 'GOTIŅA' ražošana". No konteksta nepārprotami izriet, ka jau pirms šā lēmuma izdošanas ir bijis pietiekami pazīstams šāds konfekšu veids (marka, tips).

No minētajiem novērtējumiem izriet, ka LPV lēmums apzīmējumam 'GOTIŅA' pamatoti piemēro arī LPZ 2. panta pirmās daļas 6. punkta noteikumus, jo šo apzīmējumu var atzīt par tādu, kas raksturo tikai attiecīgo preču veidu.

2.3. No iepriekšminētajiem apsvērumiem izriet arī, ka izskatāmo apzīmējumu ir pamats uzskatīt par zīmi, kurai pietrūkst atšķirīguma (LPZ 2. panta pirmās daļas 1. punkts), jo tas nenodrošina preču zīmei nepieciešamās asociācijas ar produkta izcelsmi no konkrētas firmas, un, būdams aprakstoša rakstura apzīmējums, nespēj atšķirt ar šo zīmi marķētās preces no citu uzņēmumu precēm.

ApP šai sakarā kritiski vērtē apelācijas iesniedzēja apsvērumu, ka izskatāmais apzīmējums ieguvis atšķirīgumu ilgstošas lietošanas rezultātā, un apelācijas atsaukšanos uz LPZ 2. panta ceturto daļu. Minētais likuma noteikums runā par to, ka pie noteiktiem nosacījumiem zīmes reģistrāciju nevar atteikt uz 2. panta pirmās daļas 1. punkta pamata, bet izskatāmajā gadījumā atteikums (reģistrācijas ierobežojums) balstās vienlaikus arī uz citiem likuma noteikumiem.

3. ApP piekrīt apelācijas iesniedzējam, ka vārds 'GOTIŅA' tiešām līdz šim nav valodnieciski dokumentēts ar nozīmi 'piena konfekte', 'mīkstā piena-cukura konfekte' vai tml.. *Latviešu literārās valodas vārdnīca* (3. sēj., R., 'Zinātne', 1975, 116. lpp.) attiecīgajā šķirklī šādu nozīmes skaidrojumu neuzrāda, šādu konditorejas izstrādājumu veidu nemin arī *LPE* šķirklī 'konditorejas izstrādājumi' (*LPE*, 5.1. sēj., R., GPE, 1984; 288. lpp.), tātad nav stingri objektīvu iespēju konstatēt, ka šis vārds kļuvis par sugasvārdu. Izskatāmajā lietā nav arī materiālu, kas parādītu, ka vārdu 'gotiņa', apzīmējot piena konfektes, rakstos lietotu ar mazo burtu, tādējādi ļaujot to viegli atšķirt no noteiktu īpašnieku īpašumā esošiem apzīmējumiem.

Tomēr ApP šai jautājumā ņem vērā vispārzināmo apstākli, ka izskatāmo vārdu sadzīvē bieži izmantot sugasvārda nozīmē aptuveni šādās frāzēs: "paņem arī 'Gotiņas', tās patiks gan bērniem, gan lielajiem", "šoreiz man patrāpījušās īpaši garšīgas 'Gotiņas', nez' kur tās ražotas?" u.tml.. Var izteikt pieņēmumu, ka šā apzīmējuma atšķirtspēju ietekmējis arī apstāklis, ka patērētāju kooperācijas ražošana ir reģionāli sazarota, un apzīmējuma vienlaicīgais lietojums vairākās patērētāju kooperācijas ražotnēs un citos uzņēmumos nav veicinājis patērētāju priekšstatu par 'GOTIŅU' kā konkrēta īpašnieka preču zīmi. Ir pamats domāt, ka iepējami patērētāju atšķirīgi vērtējumi, piemēram, par Saldus 'Gotiņām', Vainodes 'Gotiņām' vai RĪGAS ALUS 'Gotiņām'.

4. Attiecībā uz apelācijas iesniedzēja pieņēmumu, ka ekspertīze izskatāmajam apzīmējumam piemērojusi vēl spēkā neesošo likumprojekta 'Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm' 6. panta pirmās daļas 3. punktu, ApP atzīmē, ka nav principiālas starpības starp minētajā likumprojekta noteikumā paredzēto ("apzīmējumi.., kas sastāv vienīgi no tādiem apzīmējumiem vai norādēm, kuras var izmantot komercdarbībā, lai apzīmētu attiecīgo preču .. veidu") un LPZ 2. panta pirmās daļas 6. punkta normu ("apzīmējumi, kuri raksturo tikai preču .. veidu"); šie formulējumi atšķiras vienīgi ar to, ka likumprojekts pasvītro, ka reģistrācijas atteikumam pietiek ar apzīmējuma potenciālo spēju tikt izmantotam par preču veida apzīmējumu ("var izmantot.., lai apzīmētu").

Šai sakarā ApP precizē, ka izskatāmo apzīmējumu vēl atbilstošāk raksturo minētā likumprojekta 6. panta pirmās daļas 4. punkta noteikums: "kas sastāv vienīgi no tādiem apzīmējumiem vai norādēm, kas attiecībā uz pieteiktajām precēm vai pakalpojumiem kļuvušas vispārpieņemtas ikdienas valodā vai godprātīgās un vispāratzītās komercdarbības paražās". Tomēr ApP uzskata, ka LPZ 2. panta pirmās daļas 5. un 6. punkta noteikumi pēc to būtības attiecas arī uz apzīmējumiem, kuri, līdzīgi apzīmējumam 'GOTIŅA', zaudējuši savu preču zīmes raksturu.

5. ApP uzskata par kļūdainu apelācijas iesniedzēja secinājumu attiecībā uz iesniegtajiem Skrīveru pārtikas kombināta piecdesmito gadu materiāliem par darbinieku izstrādes normām piena konfekšu nodaļā, proti, ka tajos minētais apzīmējums 'GOTIŅA' izmantots konfekšu izgatavošanas veida apzīmēšanai, nevis konfekšu veida apzīmēšanai. Tieši otrādi, tur vairākkārt norādīts uz "piena konfekšu 'Gotiņa' ietinēju darbu", uz "piena konfekšu 'Gotiņa' masas vārišanu", uz " 'Gotiņas' kalkulāciju un receptūru", kur vārdu 'Gotiņa' var saprast kā norādi uz konfekšu veidu, marķējumu vai nosaukumu, bet ne izgatavošanas veidu, kurš daļēji atklāts šajos dokumentos izklāstītajos strādnieku pienākumos.

6. Novērtējot LPV lēmuma atsauci uz LPZ 2. panta pirmās daļas 7. punktu, ApP arī to atzīst par pamatotu. No iepriekšminētajiem apsvērumiem loģiski izriet, ka, ja izskatāmais apzīmējums tiktu lietots attiecībā uz konfektēm, kuras nepieder patērētājiem labi pazīstamajam mīksto piena konfekšu veidam, piemēram, šokolādes konfektēm vai karamelēm, patērētājus, kas šo precī izvēlētos pēc

vārdiskā apzīmējuma, sagaidītu vilšanās. Šajā aspektā neatbilstoša lietas būtībai ir apelācijas iesniedzēja prasība par "droši konstatējamiem apstākļiem, piemēram, .. pretstatītas zīmes .. preču sarakstu". Var piekrist, ka noteiktos gadījumos patērētāju maldinājums var izpausties arī apstākļi, ka pastāv un patērētājiem ir pazīstama kāda līdzīga agrāka preču zīme, tomēr ApP uzskata, ka LPZ 2. panta pirmās daļas 7. punkta noteikums ir plašāks, tas attiecas uz dažādiem iespējamiem sabiedrības maldinājuma veidiem. Gan starptautiskajā, gan Latvijas preču zīmju praksē zīmju aizsardzība tiek atteikta vai ierobežota arī gadījumos, ja var konstatēt apzīmējuma būtisku neatbilstību pieteikto preču raksturam, kvalitātei, noteiktām preču īpašībām vai, piemēram, to ģeogrāfiskajai izcelsmei. Apzīmējuma pārbaude attiecībā uz maldinājuma iespēju īpaši būtiska ir gadījumos, kad apzīmējumam ir aprakstoša daba, pat ja tas tikai netieši, asociatīvi norāda uz preču raksturu. ApP atzīst, ka apzīmējumu 'GOTIŅA' nav pieļaujams lietot konfekstēm, kas pēc to īpašībām atšķiras no patērētājiem pierastā piena konfekšu veida, tātad - citu veidu konfekstēm. Šai aspektā novērtējot pārējās sarakstā iekļautās preces, var piekrist, ka citu konditorejas izstrādājumu - cepumu, kūku, tortu u.tml. marķēšanai apzīmējumu 'GOTIŅA' var izmantot bez patērētāju maldinājuma riska.

7. ApP piekrīt, ka LPV lēmumā ir trūkumi, - nav izdarīta rūpīga atsevišķu pieteicēja iesniegto materiālu analīze un nav dots detalizēts to novērtējums. Vienlaikus ApP uzskata, ka starp minētajiem materiāliem ir tādi, piemēram, LKCS TURĪBA darbības pārskats par 1938. gadu, *Latvijas Statistikas gada grāmatas 1937/38* materiāli, *Statistikas gadagrāmatas Latvijas tautas saimniecība '90* materiāli un arhīva materiāli par Rīgas kooperatīvā tehnikuma darbību, kas nesatur nekādu izskatāmajai lietai būtisku informāciju, uz lietu neattiecas un tāpēc nav izmantojami pieteicēja argumentu motivācijai, bet tikai apgrūtina lietas apstākļu novērtēšanu.

8. Attiecībā uz apelācijas iesniedzēja viedokli par to, ka LPV lēmums it kā ierobežo pieteicēja preču konkurētspēju un Latvijas eksporta iespējas, ApP aizrāda, ka nekas nekavē firmai TURĪBA iegūt aizsardzību uz minēto konfekšu etiķetēm kā grafiskām (kombinētām) preču zīmēm vienā vai vairākos variantos, un uz nacionālās reģistrācijas pamata veikt arī starptautisko reģistrāciju. Pie tam, ja uz vārdisko apzīmējumu nevienam īpašniekam nav izņēmuma tiesību, bet spēkā ir, piemēram, Latvijas kopdarbības Centrālās savienības TURĪBA kombinēta preču zīme - etiķete, arī citiem Latvijas ražotājiem nav šķēršļu, lai eksportētu attiecīgo konfekšu veidu ar atšķirīgu iesaiņojuma grafisko noformējumu, tāpēc nav pamata runāt par kādiem Latvijas preču eksporta ierobežojumiem.

III. Ņemot vērā šā lēmuma I un II daļā minētos argumentus un secinājumus, un vadoties no Likuma par preču zīmēm 2. panta pirmās daļas 1., 5., 6. un 7. punkta noteikumiem, Apelācijas padome **nolemj**:

1. noraidīt Latvijas kopdarbības Centrālās savienības TURĪBA apelāciju pret Patentu valdes 17.08.1998 lēmumu par preču zīmes **GOTIŅA** (pieteik. Nr. M-97-1976) reģistrāciju attiecībā uz ierobežotu preču sarakstu, proti, zīmes reģistrācijas atteikumu attiecībā uz konfekstēm;

2. Patentu valdes Preču zīmju un dizainparaugu nodaļai un Dokumentācijas un Valsts reģistru nodaļai, pamatojoties uz šo lēmumu, Likuma par preču zīmēm noteiktajā kārtībā izdarīt nepieciešamos ierakstus, kas ir saistīti ar preču zīmes **GOTIŅA** (pieteik. Nr. M-97-1976) reģistrāciju attiecībā uz ierobežotu preču sarakstu - uz konditorejas izstrādājumiem, izņemot konfektes, Valsts preču zīmju reģistrā, kā arī citā LPV dokumentācijā.

ApP lēmumu preču zīmes pieteicējs var pārsūdzēt Rīgas Apgabaltiesā LPZ 11. panta ceturtajā daļā noteiktajā laikā.

ApP lēmums, ja tas nav pārsūdzēts LPZ noteiktajā laikā, saskaņā ar ApP Noteikumu 61. punkta 2. apakšpunktu stājas spēkā no dienas, kad notecējis termiņš tā pārsūdzēšanai.

ApP sēdes priekšsēdētājs

ApP sēdes locekļi:

J. Ancītis

S. Drozdovska

N. Vedernikovs